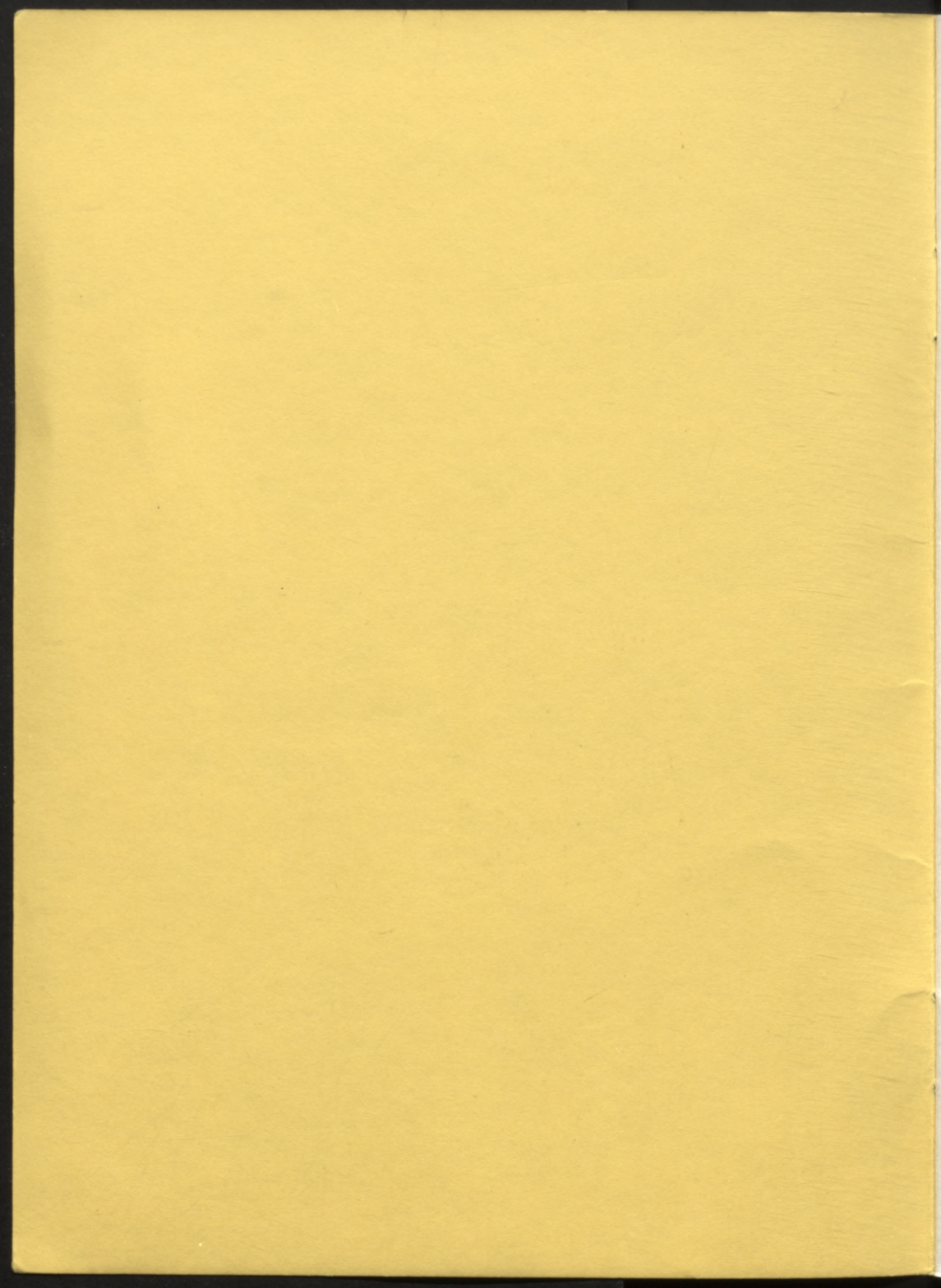

O. PEIPIŅA

LATGALES REĢIONA IEDZĪVOTĀJU
SKAITA IZMAIŅU DEMOGRĀFISKAIS
RAKSTUROJUMS (90. GADOS)

97-9
L 65

L
31

DAUGAVPILS PEDAGOGISKĀ UNIVERSITĀTE
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO ZINĀTŅU
KATEDRA

OLGA PEIPIŅA

LATGALES REĢIONA
IEDZĪVOTĀJU SKAITA
IZMAIŅU DEMOGRĀFISKAIS
RAKSTUROJUMS
(90. GADOS)

DAUGAVPILS, 1997

DAUGAVPILS PEDAGOGISKĀ UNIVERSITĀTE

APSTIPRINĀTS

DPU Ekonomikas un sociālo zinātņu katedras sēdē
1997.gada 14.janvārī, protokols Nr. 4.

Latvijas Nacionālā
BIBLIOTĒKA

~~94-~~ 10.548

0304022868

OLGA PEIPIŅA

Recenzents - docents V.MENŠIKOVS

LATGALES REĢIŅA

IEDZĪVOTĀJU SKAITA

IZMAIŅU DEMOGRAFISKAIS

Mācību līdzekļi ir apskatīti aktuāla tēma - iedzīvotāju skaita izmaiņas Latvijā no demogrāfijas zinātnes viedokļa. Izskatīti sekojošie pamatjautājumi: dabiskais pieaugums un iedzīvotāju skaita dinamika; Latgales reģiona iedzīvotāju skaita izmaiņas un migrācija; iedzīvotāju skaita izmaiņas atsevišķos rajonos. Tieši Latgales reģionā izveidojas īpaši smaga demogrāfiskā situācija (nav izslēgta, ka visdramatiskākā visā Austrumu Eiropā).

ISBN - 9984-540-95-2

© DPU izdevniecība «Saule» 1997

DAUGAVPILS, 1997

Pēdējo piecu gadu laikā iedzīvotāju skaits Latvijā ir samazinājies par 143,9 tūkstošiem cilvēku [1]. Pašreizējais iedzīvotāju skaita krasais samazinājums notiek pavisam citu iemeslu dēļ nekā mūsu gadsimta pirmais iedzīvotāju samazinājums Pirmā pasaules kara gados un otrs iedzīvotāju skaita samazinājums Otrā pasaules kara gados.

Iedzīvotāju skaita absolūtais samazinājums 90. gados notiek nevis kara apstākļos, bet sabiedriskās iekārtas maiņas apstākļos. Izmainījusies sabiedriskā iekārta, Latvijas valsts neatkarības pasludināšana izraisīja, pirmām kārtām, vislielāko pēckara gados migrācijas intensitātes limeni. Pēc Latvijas neatkarības atgūšanas pirmā vislielākā emigrācijas plūsma bija uz bijušajām PSRS republikām, galvenokārt uz Krieviju, Baltkrieviju un Ukrainu.

Pēc šīs migrācijas viļņa notika ievērojami augsts migrācijas vilnis uz rietumvalstīm. Šo intensīvāko migrācijas plūsmu laika starpība bija apmēram viens gads: 1991.gada beigas - 1993.gada pirmā puse. Tikai migrācijas rezultātā republikas iedzīvotāju skaits pēdējos 5 gados ir samazinājies par 113,1 tūkstošiem cilvēku [2].

Otrs faktors, kas būtiski ietekmēja trešo iedzīvotāju skaita absolūto samazinājumu, bija dabiskā pieauguma kritums 90. gados. Kopš 1991.gada dabiskais pieaugums Latvijā kopumā bija jau negatīvs. Starpība starp mūrušo un dzimušo skaitu ar katru gadu kļuva lielāka un 1995.gadā šī starpība sasniedza 17,3 tūkstošus cilvēku [3].

Statistikas dati liecina, ka 90. gados Latgales rajonos arī vērojama intensīvāka nekā republikā kopumā iedzīvotāju skaita samazināšanās migrācijas procesu un dabiskā pieauguma izmaiņu rezultātā. Šie divi faktori būtiski ietekmēja Latgales iedzīvotāju demogrāfisko raksturojumu: skaitu, dzimuma un vecuma struktūru, etnisko sastāvu.

DABISKAIS PIEAUGUMS UN IEDZĪVOTĀJU SKAITA DINAMIKA

Kaut 80.gados republikā, salīdzinājumā ar 70.gadiem, dzimstības un dabiskā pieauguma līmenis sāka palielināties [4], tomēr šis process bija islaicīgs. Pēdējos gados dabiskās kustības procesos notikušas negatīva rakstura izmaiņas: Latgalē dabiskā pieauguma lejupslīde sākās agrāk nekā citos reģionos (skat. 1.tabulu), 1989.gadā dabiskais pieaugums Latgalē saglabājās galvenokārt pateicoties tam, ka lielais dabiskā pieauguma līmenis bija Daugavpili, Rēzeknē un divos rajonos (Krāslavas un Preiļu rajonos). Bet, jau 1992.gadā dabiskā pieauguma nebija nevienā Latgales rajonā, pat lielākajās pilsētās, kurās vēl 1990.gadā dzimušo skaits pārsniedza mirušo skaitu. Tātad 1990.gadā sākās Latgales iedzīvotāju skaita samazināšanās dabiskā pieauguma izmaiņu rezultātā (dabiskā pieauguma saldo - 300). 1995.gadā mirušo un dzimušo skaita starpība bija 10 reizes lielāka nekā 1990.gadā, kad pirmo reizi bija fiksēts negatīvais dabiskais pieaugums.

Tuvākajā nākotnē nav gaidāms iedzīvotāju skaita pieaugums uz dabiskā pieauguma rēķina un līdz ar to iedzīvotāju skaita stabilizēšanās. Sevišķi nopietna situācija ir izveidojusies Krāslavas un Preiļu rajonos, kur dabiskā pieauguma negatīvais saldo 1995.gadā pārsniedza atbilstoši trīs un trīsdesmit reizes 1990.gada rādītājus.

Lai salīdzinātu dzimstības un mirstības līmeņus, salīdzināsim vispārējos dzimstības un mirstības koeficientus un to rezultējošo rādītāju, dabiskā pieauguma koeficientu (skat. 2.tabulu). Latvijā 90.gadu sākumā bija 14,1 dzimušie uz 1000 patstāvīgiem iedzīvotājiem, bet pēc četriem gadiem tas bija jau tikai 9,5 bērni uz 1000 iedzīvotājiem.

Latgales lauku rajonos dzimstības līmenis apmēram vienāds ar vidējo dzimstības līmeni republikā, tikai Daugavpils un Ludzas rajonos tas ir zemāks par republikas līmeni. Uztraucoši zems dzimstības līmenis ir lielākajās pilsētās: Daugavpili un Rēzeknē. Kaut tas nav mazāks par vidējo dzimstības līmeni republikas pilsētās, tomēr dzimstības līmeņa lejupslīde šajās pilsētās ir daudz straujāka nekā citur. Daugavpili līdz pēdējiem apskatāmā perioda gadiem bija augsta dzimstība un saglabājās dabiskā pieauguma pozitīvais saldo. Sākot

ar 1992.gadu, mirstības limenis praktiski nepalielinājās, bet dabiskā pieauguma saldo jau kļuva negatīvs. Rēzeknē dzimstības limenis sāka samazināties nedaudz ātrāk nekā Daugavpilī. Tur dabiskā pieauguma saldo kļuva negatīvs 1991.gadā. Pie tam 1992.gadā palielinājās mirstības limenis, kas kļuva lielāks par mirstības limeni republikas pilsētās. Tāpēc Rēzeknē notiek vēl lielāka dabiskā pieauguma līmeņa lejupslīde nekā Daugavpilī.

Dzimstības limenis Latgales pilsētās un rajonos nav viendabīgs. Latgales rajonu lielākajā daļā vispārējais dzimstības koeficients lauku iedzīvotājiem ir lielāks nekā pilsētu iedzīvotājiem. Tikai Daugavpils rajona mazajās pilsētās - Ilūkstē un Subatē dzimstības koeficients lielāks nekā lauku iedzīvotājiem. Dzimstības intensitāte lauku sievietēm ir nedaudz lielāka nekā pilsētniecēm.

Tagad aplūkosim dabiskā pieauguma etnisko diferenciaciju (skat. 3.tabulu).

Līdz 1992.gadam dabiskais pieaugums saglabājās tikai divām tautībām - ukraiņiem un čigāniem. Ukraiņu kopienā iedzīvotāju ipatsvars darbospējīgā vecumā no 16 līdz 59 gadiem bija nedaudz lielāks nekā citu tautību iedzīvotājiem. Atbilstoši tam ir lielāks šo tautību sieviešu skaits fertīlā vecumā un pozitīvais dabiskā pieauguma saldo ukraiņiem saglabājies nedaudz ilgāk nekā citām tautībām.

Otrā etniskā grupa, kam ir daudz maz stabils dabiskais pieaugums - tie ir čigāni. Čigāniem pozitīvā dabiskā pieauguma pamatā ir augsts sieviešu fertilitātes limenis - liels dzimušo bērnu skaits vienai sievietei. Tradicionāli augstā dzimstība čigāniem saglabāsies un dabiskā pieauguma limenis ne tikai nesamazināsies tik strauji kā citu tautību iedzīvotājiem, bet saglabāsies arī turpmāk.

Pārējo tautību iedzīvotājiem dabiskā pieauguma nav. Sevišķi ir krities dabiskais pieaugums latviešiem - Ludzas, Rēzeknes un Daugavpils rajonos, krieviem - Krāslavas rajonā, poļiem - Daugavpilī, Daugavpils un Krāslavas rajonos. Cittautiešu dabiskā pieauguma līmeņa lejupslīde izskaidrojama ar lielu šo tautību iedzīvotāju migrāciju no rajoniem. Pēdējā laikā lielāko emigrantu daļu sastāda ģimenes cilvēki darbospējīgā vecumā, bet tajā pašā laikā iebraukušo vecumsastāvs neesot tik lielā mērā demogrāfiski jauns, kā izbraukušo sastāvs. Tāpēc starp palikušajiem palielinās veco un vientuļo cilvēku ipatsvars.

Dzimušo skaits paliek mazāks nekā mirušo skaits, kaut gan

dzimstības intensitāte sievietēm fertīlajā vecumā nesamazinājās - vidējais bērnu skaits vienai sievietei ir 2,3 bērni.

Dzimstības intensitāte latvietēm arī nesamazinājās. Bet tā kā dzimstības līmenis latviešiem visu pēdējo laiku bija zems, tas noveda pie latviešu iedzīvotāju novecošanās un tā rezultātā dabiskā pieauguma saldo arī latviešiem ir negatīvs. Tikai Daugavpili latviešu iedzīvotājiem 1992.gadā bija dabiskais pieaugums. Pēdējā laikā Daugavpili saglabājās un pat nedaudz palielinās latviešu ipatsvars pilsētas iedzīvotāju vidū uz dzimstības palielināšanās un neliela migrācijas pieauguma rēķina. Ja šī labvēlīgā tendence saglabāsies, tad var cerēt uz latviešu dabiskā pieauguma palielināšanos šajā pilsētā.

Bet šie fakti nevar pilnībā apmierināt, jo vispārējie dzimstības koeficienti Latgales rajonos ir viszemākie salīdzinājumā ar citiem republikas novadiem. Citu novadu rajonos šis rādītājs ir zems tikai Rīgas (12,1), Jēkabpils (13,7), Ogres (13,8) un Valmieras (13,5) rajonos. Latgalē 1992.gadā bija arī visaugstākais mirstības līmenis. Tā kā visos Latgales rajonos vispārējais mirstības koeficients pārsniedz republikas iedzīvotāju mirstības līmeņa vidējo rādītāju, kopumā dabiskā pieauguma rādītāji Latgalē ir vairāk nelabvēlīgākie visu tautību iedzīvotājiem nekā republikā.

Viszemākais visā Latgalē iedzīvotāju mirstības koeficients bija Preiļu rajonā (15,2 promiles). Šis rādītājs atšķiras no iedzīvotāju mirstības līmeņa citos republikas novados.

Lauku iedzīvotāju mirstības līmenis aptuveni ir divreiz lielāks nekā pilsētās (skat. 2.tabulu). Lauku un pilsētu iedzīvotāju dzimstības līmeņu starpība sevišķi liela bija Ludzas rajonā (8,5 dzimušie un 24,0 mirušie uz 1000 iedzīvotājiem) un Krāslavas rajonā (attiecīgi 9,5 un 21,7 uz 1000 iedzīvotājiem).

Tāda starpība nerodas negaidīti pēdējā laikā, jo demogrāfiskajiem procesiem piemīt inerces raksturs, tāpēc lauku iedzīvotāju dabiskā pieauguma līmeņa lejupslīde ir novērojama jau ilgstošu laiku. Šie procesi izraisījuši lauku iedzīvotāju krasu novecošanos, sevišķi latviešiem, krieviem, baltkrieviem, poļiem. Strauju lauku iedzīvotāju novecošanos veicināja arī migrācija no lauku rajoniem uz pilsētām, kas bija vērojama 80.gados un 90.gadu sākumā, kad izbrauca galvenokārt darbspējīgā vecuma cilvēki ar savām ģimenēm.

Tātad iedzīvotāju novecošanās procesi vēl vairāk paaugstināja dzimstības un saglabāja dabiskā pieauguma pozitīvo vērtību.

mirstības limeni, sevišķi darbaspējīgā un virsdarbaspējīgā vecuma grupās. Kopumā mirstības limenis visos Latgales rajonos daudz augstāks par republikas vidējo mirstības limeni, tikai Daugavpili un Rēzeknē iedzīvotāju mirstības limenis tāds pats kā republikā (attiecīgi 15,9 un 16,3 mirušie uz 1000 iedzīvotājiem).

Ja izanalizēt nāves cēloņus, tad Latgalē, kā visā republikā, 90.gados vairāk kā puse no mirušo skaita nomira no asinsrites sistēmas slimībām (skat. 4.tabulu). Šis skaitlis svārstās no 62% Daugavpils rajonā līdz 45% Krāslavas rajonā. Otrajā vietā skaita ziņā ir sieviešu un vīriešu mirstība no jaunveidojumiem. 90.gadu beigās krietni palielinājās nelaimes gadījumu, traumu skaits, kas noveda pie letāla rezultāta. Šis nāves cēlonis ierindojās trešajā vietā un sastādīja no 16% Daugavpils rajonā līdz 12,1% Balvu un Preiļu rajonos no visiem miršanas gadījumiem. Kopumā republikā pieauga pašnāvību skaits. Pašnāvības Balvu un Krāslavas rajonos sastādīja vienu trešo daļu no visiem nelaimes gadījumiem. No pārējiem republikas reģioniem tik pat liels pašnāvību īpatsvars bija tikai Dobeles rajonā (30% no visiem nelaimes gadījumiem) un Bauskas rajonā (25% no visiem nelaimes gadījumiem).

Daugavpili no nelaimes gadījumiem un traumām 1994.gadā nomira 16,2% no kopējā mirušo skaita, Rēzeknē - 14%, no tiem pašnāvības sastādīja Daugavpili 20%, Rēzeknē - divreiz mazāk (11,4%).

Tātad vienlaikus ar dzimstības līmeņa pazemināšanos Latgales reģionā mirstības limenis pieauga daudz straujāk nekā citos republikas reģionos. Pie tam mainījusies arī nāves cēloņu struktūra. Mirušo skaits no asinsrites sistēmas slimībām, jaundabīgajiem jaunveidojumiem īpaši palielinājās gan sieviešu, gan vīriešu darbaspējīgā vecumgrupā. Šis faktors arī veicina Latgales iedzīvotāju straujāku novecošanos.

Pēdējos gados vērojami straujie iedzīvotāju novecošanās tempi izmainīja dažādu tautību iedzīvotāju vecumstruktūru. Īpaši augsts novecošanās līmenis ir latvietēm. Republikā vidēji gandrīz viena ceturtdaļa latviešu ir vecākas par 60 gadiem, bet dažos rajonos - gandrīz trešā daļa. Visaugstākais iedzīvotāju novecošanās līmenis ir Latgales rajonos. Visaugstākais latviešu tautības pensionāru īpatsvars konstatēts Ludzas un Rēzeknes rajonos. Vidējais iedzīvotāju vecums Daugavpils rajonā ir 38,1 gads, Rēzeknes rajonā - 39,0, Krāslavas

rajonā - 39,4, Balvu rajonā - 39,5, Ludzas rajonā - 40,4 gadi. Republikā šis vidējais rādītājs bija 36,3 gadi.

Arī latviešu vidējais vecums šajos rajonos bija vislielākais - Balvu un Daugavpils rajonos tas sasniedza 39 gadus, Krāslavas un Rēzeknes rajonos - 40 gadus, Ludzas rajonā - 41 gadu.

Dabiskā pieauguma līmeņa samazināšanās noved pie iedzīvotāju vecuma un dzimuma struktūras nelabvēlīgām proporciju izmaiņām ledzīvotāju vecuma un dzimuma optimālais līdzsvars tiek izjaukts, un tas izraisa ievērojamas negatīvas pārmaiņas iedzīvotāju atražošanas procesā Latgalē.

LATGALES REĢIONA IEDZĪVOTĀJU SKAITA IZMAIŅAS UN MIGRĀCIJA

Dažādu iedzīvotāju demogrāfiski labvēlīgāko un optimālāko grupu līdzsvaru Latgales rajonos grūti panākt arī ar migrācijas starpniecību.

Sākot ar 1991. gadu, visos Latgales rajonos un pilsētās palielinājās migrācijas apjoms, vislielākais tas bija 1992. un 1993. gados, galvenokārt uz izbraukušo skaita palielināšanās rēķina (skat. 5. tabulu).

1991. gadā neliels migrācijas pieaugums bija Balvu, Ludzas un Daugavpils rajonos, bet jau 1992. gadā Daugavpils rajonā šis pieaugums samazinājās līdz 20 cilvēkiem un Rēzeknes rajonā pirmo reizi migrācijas saldo bija pozitīvs (56), kas saglabājās līdz 1995. gadam, ievērojami palielinoties katru gadu.

Sevišķi liela migrācijas atplūde 90. gados no pilsētām bija Daugavpili. Migrācijas apjoma lielāko daļu šini pilsētā sastādīja starpvalstu migrācija, jo uz citām republikas pilsētām un rajoniem aizbrauca pat nepilna trešā daļa no pilsētas emigrantu skaita. Izbraukušo skaits Daugavpili 1993. gadā piecas reizes pārsniedza izbraukušo skaitu 1991. gadā, kad pirmo reizi pilsētā nebija migrācijas pieauguma. Tik strauju emigrācijas tempu apskatāmā periodā nebija nevienā Latvijas reģionā un pilsētā. Kopumā 1992. gadā migrācijas rezultātā iedzīvotāju skaits Latgales rajonos un pilsētās samazinājās par 3862 cilvēkiem jeb par 0,9% no kopējā Latgales iedzīvotāju skaita 1992. gada sākumā.

No lauku rajoniem vislielākā migrācijas atplūde bija Preiļu rajonā. Tādu migrācijas pieauguma negatīvo saldo deva liels ārpus republikas

izbraukušo skaita pārsvars, jo iekšējās migrācijas saldo rajonā par to pašu laika periodu bija pozitīvs. Iedzīvotāju skaita pieaugums iekšējās migrācijas rezultātā bija ne tikai Preiļu rajonā, bet visos pārējos rajonos, izņemot lielākās pilsētas Daugavpili un Rēzekni. Bet starpvalstu un starprepubliku migrācijas negatīvais saldo turpināja pieaugt.

Šis faktors bija ietekmējošākais tam, ka iedzīvotāju skaita samazinājums migrācijas rezultātā bija lielākajā Latgales rajonu daļā.

Pozitīva tendence ir vērojama tikai Rēzeknes rajonā, kur pēc 1991. gada ir stabils migrācijas pieaugums iekšējās migrācijas rezultātā. Liels imigrantu skaits no citiem republikas rajoniem ievērojami pārsniedza migrējošo skaitu ārpus republikas robežām. Šajā rajonā ir viens no lielākajiem pozitīvajiem migrācijas saldo ar citiem Latvijas rajoniem.

Vēl lielāks bija šis rādītājs Daugavpils rajonā. Bet liels negatīvs migrācijas saldo ar bijušajām PSRS republikām nevarēja nodrošināt tik lielu iedzīvotāju skaita pieaugumu uz migrācijas faktoru rēķina kā Rēzeknes rajonā. Tāpēc 1992. gadā Daugavpils rajona iedzīvotāju migrācijas pieaugums bija niecīgs, jo iepriekšējos gados augsts migrācijas pieaugums varēja saglabāties, pateicoties lielumam no citām republikām iebraukušo skaitam.

Datu analīze par iedzīvotāju migrāciju Latgalē pēc 1992. gada rāda, ka migrācijas procesu regulēšanai noteikto pasākumu izpilde nodrošināja migrācijas apjomu samazināšanos salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem. Sevišķi samazinājās starpvalstu migrācijas kopējais apjoms, pie tam emigrācijas intensitāte samazinājusies daudz straujāk nekā imigrācijas intensitāte.

Jāatzīmē, ka Latgales reģionā 1993. un 1994. gados bija vērojams migrācijas pieaugums uz iekšējās migrācijas faktora rēķina (skat. 6. tabulu). Uz citiem Latvijas rajoniem un uz Rīgu izbrauca mazāk nekā tajā pašā laikā iebrauca no citiem republikas novadiem.

Iekšējās migrācijas rezultātā visos Latgales lauku rajonos, izņemot Krāslavas un Preiļu rajonus, iebraukušo skaits pārsniedza izbraukušo skaitu, un pirmo reizi kopš 1989. gada 1994. gadā vidējais iedzīvotāju migrācijas pieaugums bija pozitīvs. Tāda situācija spēja saglabāties tikai vienu gadu, un jau 1995. gadā atkal izbraukušo skaits pārsniedza iebraukušo skaitu jau trijos rajonos un abās lielākajās pilsētās.

Visos iepriekšējos gados Daugavpili un Rēzekni migrācijas saldo

bija pozitīvs. Iebraukušo skaitu palielināja galvenokārt tie, kas iebrauca no citām bijušajām PSRS republikām. Arī iedzīvotāju skaits šajās pilsētās palielinājās galvenokārt pateicoties liелam migrācijas pieaugumam. Sākot ar 1991.gadu, migrācijas pieauguma vairs nav (skat. 5.tabulu). Daugavpili migrācijas saldo kļuva negatīvs ne tikai ar bijušajām PSRS republikām un ārvalstīm, bet arī ar citiem Latvijas rajoniem. Kopumā 1991.-1995.gados no Daugavpils izbrauca apmēram par 6 tūkstošiem cilvēku vairāk nekā iebrauca, kas sastādīja 4,9% no kopējā pilsētas iedzīvotāju skaita 1992.gada sākumā.

Rēzeknē nebija vērojama tik strauja emigrācija kā Daugavpili. Ja 1992.gadā no pilsētas izbrauca par 373 cilvēkiem vairāk nekā iebrauca, tad nākošajos gados negatīvais migrācijas saldo ne tikai palielinājās, bet, otrādi, kļuva pozitīvs. 1994.gadā iebraukušo skaits pārsniedza izbraukušo skaitu par 120 cilvēkiem un imigrācija no citiem Latvijas reģioniem šini gadā bija trīs reizes intensīvāka, nekā iepriekšējos gados. Vispār Rēzeknes reģions krasi atšķiras no citiem Latgales rajoniem ar to, ka, sākot ar 1993.gadu, vērojams liels iedzīvotāju pieplūdums kā pilsētā, tā arī rajonā no citiem Latvijas rajoniem, jo ar NVS un citām valstīm migrācijas apgrozījums ir negatīvs.

Emigrācija uz citām valstīm (bez NVS valstīm) nav raksturīga Latgales lauku iedzīvotājiem. Šo emigrantu grupu sastādīja tikai rajonu pilsētu iedzīvotāji.

No Latgales uz patstāvīgu dzīvi NVS valstīs izbrauca galvenokārt slāvu tautību iedzīvotāji (krievi, baltkrievi, ukraiņi), uz Baltijas republikām Igauniju un Lietuvu - to republiku pamatnācijas pārstāvji, bet uz ASV, Izraēlu, Kanādu izbrauca pārsvarā ebreji, uz Rietumvalstīm - latvieši, poļi, krievi.

Migrācija būtiski ietekmējusi visu Latgales rajonu iedzīvotāju nacionālo sastāvu (skat. 7.tabulu). Migrācijas rezultātā samazinājies visu nacionālo grupu iedzīvotāju skaits, visvairāk ir sarucis slāvu tautu iedzīvotāju un ebreju skaits. Un 1992.gadā nevienā rajonā un pilsētā nebija reģistrēts negatīvais migrācijas saldo latviešiem, līdz ar to latviešu īpatsvars citu tautību iedzīvotāju vidū ievērojami pieauga.

Latviešiem pozitīvais migrācijas saldo bija visās reģiona pilsētās un laukos. Vislielākā iebraukušo latviešu skaita starpība bija Balvu

un Daugavpils rajonos. Balvu rajonā 1992.gadā latviešu iebrauca 2,5 reizes vairāk nekā izbrauca, bet Daugavpils rajonā iebraukušo latviešu skaits pārsniedza izbraukušo skaitu vairāk nekā četras reizes.

Bet citu tautību iedzīvotāju migrācijas saldo visos rajonos bija negatīvs. Sevišķi daudz aizbrauca krievu, baltkrievu un ukraiņu. Rēzeknē, Balvu un Preiļu rajonos krievu iebrauca uz pusi mazāk nekā izbrauca. Daugavpils un Rēzeknes rajonos krievu migrācijas saldo bija mazs, šajos rajonos vēl turpinājās intensīva krievu tautības iedzīvotāju apmaiņa ar citiem reģioniem.

Baltkrievu migrācijas saldo kļuva negatīvs visos rajonos, kuri robežojas ar Baltkrieviju. Vēl tagad saglabājas intensīva šīs tautības iedzīvotāju migrācija, un izbraukušo baltkrievu pārsvars ir ievērojams. 1992. gadā Daugavpili baltkrievu migrācijas saldo bija (-533), Krāslavas rajonā (-180) un Daugavpils rajonā (-151).

1992.gadā Latgalē praktiski vairs neiebrauca ebreji. Daugavpili iebrauca tikai 6 un Rēzeknē 3 ebreji. No pārējiem rajoniem ebreji tikai izbrauca. Tāda masveida ebreju emigrācija saglabājās visu šo periodu.

Poļi intensīvāk iebrauca Daugavpils rajonā, šajā rajonā poļiem bija pat liels migrācijas pieaugums (+74). Bet tajā pašā laikā kaimiņu Krāslavas rajonā, kur poļu īpatsvars vēsturiski vienmēr bija liels, migrācijas pieauguma nemaz nebija, migrācijas saldo bija (-30). Domājams, ka iemesls tādai nevienmērīgai poļu migrācijai šajos divos rajonos ir vairāk ekonomisks nekā politisks. Labāk attīstīta lauku infrastruktūra Daugavpils rajonā vairāk piesaista iedzīvotājus no citiem reģioniem, tajā skaitā arī poļus nekā vājāk attīstītā lauksaimniecība Krāslavas rajonā.

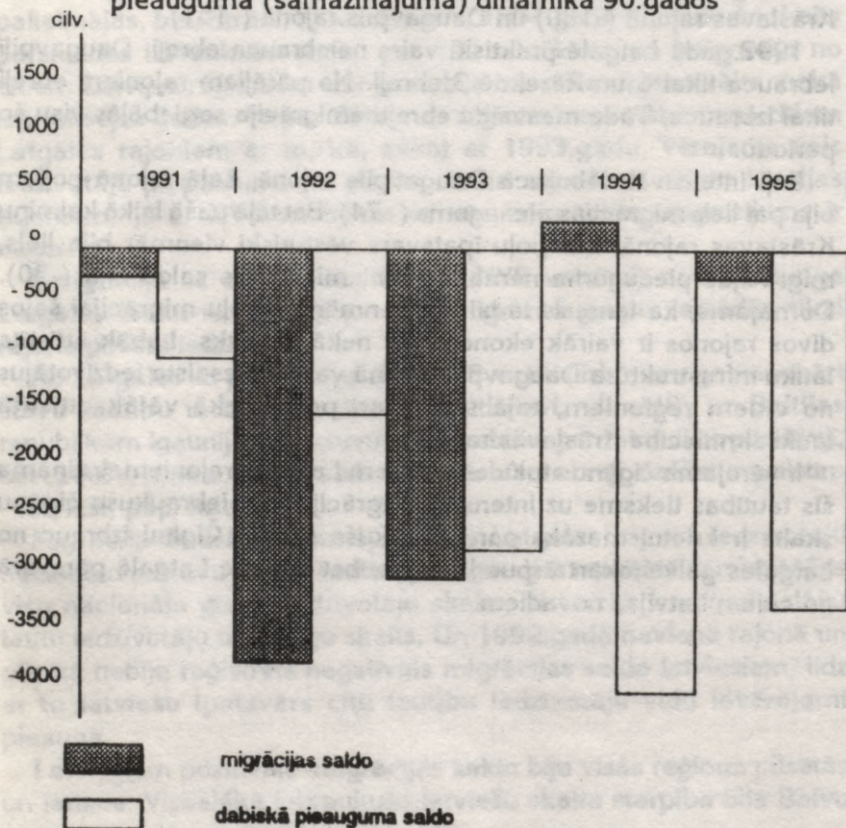
Ir vērojama čigānu atplūde no visiem Latgales rajoniem. Ir zināma šīs tautības tieksme uz intensīvu migrāciju. Bet iebraukušo čigānu skaits ir krietni mazāks par izbraukušo skaitu. Čigāni izbrauc no Latgales galvenokārt ārpus Latvijas, bet iebrauc Latgalē pārsvarā no citiem Latvijas novadiem.

IEDZĪVOTĀJU SKAITA IZMAIŅAS ATSEVIŠĶOS RAJONOS

Kā mēs redzējam, dabiskā pieauguma un migrācijas pieauguma samazināšanās rezultātā ievērojami samazinājās iedzīvotāju kopskaits visos Latgales rajonos (skat. 8.tabulu). Aplūkosim šīs izmaiņas katrā rajonā atsevišķi.

1.attēls

Latgales reģiona iedzīvotāju dabiskā un migrācijas pieauguma (samazinājuma) dinamika 90.gados

Daugavpils rajonā 1989.gadā bija vislielākā iedzīvotāju skaita samazināšanās tāpēc, ka bija liela emigrācija no rajona. Bet 1991.gadā rajonā jau bija liels migrācijas pieaugums, kas tomēr nevarēja kompensēt dabiskā pieauguma samazināšanos.

1992.gadā dabiskā pieauguma samazināšanās un migrācijas pieauguma samazināšanās rezultātā rajonā iedzīvotāju skaits samazinājās par 242 cilvēkiem jeb par pusprocentu no iedzīvotāju kopskaita gada sākumā. 1993.gadā pie esošajiem dzimstības un mirstības rādītājiem iespējams, ka rajona iedzīvotāju skaits samazināsies par 120-150 cilvēkiem, neskatoties uz to, ka migrācijas ieplūde rajonā, kaut arī nedaudz, bet palielinājās.

Balvu rajonā iedzīvotāju skaita samazināšanās pēdējā laikā notika katru gadu. 1990.gadā, neskatoties uz migrācijas pieaugumu, iedzīvotāju skaits samazinājās par 101 cilvēku, jo dabiskais pieaugums stipri kritās (-212). 1991.gadā dzimstība būtiski neizmainījās, mirstība nedaudz samazinājās un saglabājās migrācijas pieaugums, tāpēc iedzīvotāju kopskaits ievērojami nesamazinājās. 1992.gadā dabiskā pieauguma līmenis atkal kritās un dabiskā pieauguma negatīvais saldo palielinājās. Bet migrācijas pieaugums šajā gadā jau nebija, migrācijas saldo kļuva negatīvs. Tā rezultātā iedzīvotāju skaits Balvu rajonā 1992.gadā samazinājās par 292 cilvēkiem jeb par 0,9%.

Kaut pēc tam iedzīvotāju skaita pieaugums uz migrācijas faktora rēķina atkal bija vērojams, tas neglāba situāciju, jo dabiskā pieauguma negatīvais saldo katru gadu samazinājās apmēram pusotra-divas reizes.

Krāslavas rajonā pēdējos gados mirstība ievērojami pārsniedza dzimstību. 1992.gadā dzimušo skaits bija mazāks par 152 cilvēkiem, salīdzinot ar 1991.gadu, bet 1992.gadā mirstība pārsniedza dzimstību par 204 cilvēkiem. Migrācijas pieauguma arī nebija, izņemot 1990.gadu (+71), visintensīvākā emigrācija no rajona bija 1992.gadā - četras reizes lielāka nekā 1991.gadā. Tā rezultātā 1992.gadā iedzīvotāju kopskaits samazinājās par 600 cilvēkiem jeb par pusotru procentu. Tas ir vislielākais skaita samazinājums Latgales reģionā, izņemot Daugavpili.

Krāslavas rajons un arī Preiļu rajons - vienīgi Latgalē, kur par visu apskatāmo laika periodu nebija ne dabiskā, ne arī migrācijas

pieauguma, tāpēc iedzīvotāju zudumi šajos rajonos arī ir lielākie nekā citos rajonos.

Ludzas rajonā ir viszemākie dabiskā pieauguma rādītāji - pēdējos gados dabiskā pieauguma rajonā nebija, negatīvais saldo nemitīgi palielinājās. Katru gadu samazinājās dzimstība: 1990.gadā - par 46 cilvēkiem, 1991.gadā - par 11, 1992.gadā - par 23. Palielinājās mirušo skaits: 1992.gadā tas bija par 32 cilvēkiem lielāks nekā iepriekšējā gadā.

Ja 1990. un 1991. gados iedzīvotāju skaita dabiskie zudumi kompensējās ar lielu imigrāciju, tad kopš 1992.gada tās vairs nebija. Migrācijas saldo kļuva negatīvs (-211), bet dabiskā pieauguma tempi turpināja samazināties. Rezultātā iedzīvotāju kopskaits samazinājās par 562 cilvēkiem jeb 1,3%.

90.gadu sākumā Ludzas rajonā liels iedzīvotāju skaita samazinājums pakāpeniski sāka sarukt un perioda beigās tik liela starpība vairs nebija pateicoties tam, ka rajonā iebraukušo skaits kaut nedaudz pārsniedza izbraukušo skaitu.

Dramatiska situācija ir izveidojusies Preiļu rajonā, kur par visu periodu nebija ne iedzīvotāju dabiskā pieauguma, ne arī migrācijas pieauguma. Preiļu rajonā gan 1991., gan 1992.gadā bija vislielākā emigrācija. Negatīvs migrācijas saldo 1991.gadā bija (-195), 1992.gadā (-503) - tas bija vislielākais rādītājs Latgalē. Kaut dabiskā pieauguma kritums Preiļu rajonā nebija tik liels kā citos rajonos, bet iedzīvotāju kopskaits ir samazinājies par 563 cilvēkiem jeb par 1,2%. Kaut šeit iekšējās migrācijas saldo bija pozitīvs (rajonā iebrauca no citām Latvijas vietām par 160 cilvēkiem vairāk nekā izbrauca), tomēr tajā pašā laikā starprepublikas migrācijas negatīvais saldo bija viens no lielākajiem reģionā (-359).

1995.gadā starpvalstu migrācija šini rajonā nebija tik intensīva kā 1992.gadā, bet iekšējās migrācijas rezultātā Preiļu rajons zaudēja vislielāko no visiem Latgales lauku rajoniem iedzīvotāju skaitu (-250). Šo emigrantu grupu sastādīja galvenokārt Livāņu un Preiļu iedzīvotāji.

Labvēlīgāka situācija ir izveidojusies Rēzeknes rajonā. Tas ir vienīgais rajons, kur ir vismazākās iedzīvotāju skaita izmaiņas. Kaut Rēzeknes rajonā turpinājās dabiskā pieauguma lejupslīde un mirstības pārsvars pār dzimstību saglabājās visos pēdējos gados - līdz 1991.gadam mirstība palielinājusies sešas reizes salīdzinājumā ar

1989.gadu. Bet rajonā jau 1990.gadā bija liels migrācijas pieaugums un 1992.gadā vienīgi šajā rajonā un Daugavpils rajonā migrācijas pieaugums (+56) saglabājās. Migrācijas pieaugumu deva tikai iekšējā migrācija, jo starprepubliku negatīvais migrācijas saldo (-402) bija viens no lielākajiem. Pateicoties tam, ka rajonā vēl saglabājās migrācijas pieaugums, iedzīvotāju kopskaits samazinājās neievērojami - par 145 cilvēkiem jeb par 0,3%. Tātad 1995.gadā Rēzeknes rajonā bija vismazākais iedzīvotāju skaita samazinājums starp Latgales rajoniem.

Visvairāk migrācija ir ietekmējusi iedzīvotāju skaita izmaiņas Daugavpili. Līdz 1991.gadam iedzīvotāju skaits pilsētā palielinājās, jo visos gados Daugavpili bija dabiskais pieaugums, bet 1991.gadā tas bija 4,5 reizes mazāks nekā 1990.gadā un 1992.gadā dabisko pieaugumu sastādīja tikai 75 cilvēki. Iedzīvotāju skaits Daugavpili palielinājās galvenokārt uz lielas imigrācijas rēķina. Piemēram, 1989.gadā 75% iedzīvotāju skaita pieauguma deva migrācijas pieaugums, 1990.gadā - 60%. Bet 1991.gadā migrācijas pieauguma vairs nebija, migrācijas saldo kļuva negatīvs (-22). Un 1992.gadā migrācijas vilnis pacēlās ļoti augsti. Iebraukušo skaits samazinājās salīdzinājumā ar 1991.gadu divas reizes, toties izbraukušo skaits palielinājās un pārsniedza iebraukušo skaitu divas reizes. Migrācijas negatīvais saldo (-2317) bija vislielākais Latgalē un viens no lielākajiem republikā. Šīs tendences noveda pie tā, ka 1992.gadā pirmo reizi notika pilsētas iedzīvotāju kopskaits samazināšanās par 2392 cilvēkiem jeb par 1,9%. Tas arī bija visaugstākais rādītājs Latgalē.

Neskatoties uz to, ka emigrantu skaits samazinājās četras reizes, salīdzinot ar 1992.gadu, iedzīvotāju skaita strauja samazināšanās netika apturēta. Šī procesa tempi bija visstraujākie visā Latvijā - par pēdējiem pieciem gadiem iedzīvotāju skaits Daugavpili samazinājās par sešiem procentiem.

Kopumā Latgalē iezīmējas pozitīva migrācijas tendence: pēdējos gados no citiem Latvijas rajoniem, galvenokārt no pilsētām uz Latgales laukiem atbrauca vairāk nekā aizbrauca. Lauku iedzīvotāju skaitu krietni papildināja rajonu centru iedzīvotāji. Tas ir vērojams Preiļu, Rēzeknes, Daugavpils rajonos. Ekonomisko apstākļu rezultātā no Daugavpils, Rēzeknes, Līvāniem, Preiļiem daudzi izbrauca uz sava rajona laukiem. Vislielākais migrācijas pieaugums laukos ir

Daugavpils rajonā, kuru sastādīja galvenokārt Daugavpils pilsētas iedzīvotāji un Krāslavas rajona iedzīvotāji. Tāpat iezīmējās pozitīva tendence, ka cilvēki uz Rīgu vairs netiecas kā uz vienīgo kultūras dzīves centru. 1992.gadā no Rīgas uz Latgales rajoniem atbrauca vairāk cilvēku nekā aizbrauca uz Rīgu. Visvairāk no Rīgas iebrauca Ludzas rajonā - 227 cilvēki, Krāslavas rajonā - 175 cilvēki un Daugavpili - 264 cilvēki. Viennozīmīgi nevar pateikt, ka ridzinieki apmetās dzīvot vienmērīgi gan laukos, gan pilsētās. Tomēr lielākā no Rīgas iebraukušo daļa paliek dzīvot rajonu pilsētās. Piemēram, Preiļu rajonā sāka dzīvot laukos tikai viena trešā daļa iebraukušo ridzinieku, Ludzas rajonā - puse. Šajā ziņā labvēlīga situācija bija Balvu rajonā, kur uz laukiem palika dzīvot gandrīz divas trešdaļas no visiem iebraukušajiem ridziniekiem, un Rēzeknes rajonā, kur uz laukiem atbrauca vairāk nekā divas trešdaļas.

Migrācijas un dabiskā pieauguma līmeņa samazināšanās ir skārusi arī iedzīvotāju vecumstruktūru. 80.gadu beigās vairāk kā puse iedzīvotāju bija darbaspējas vecumā. Šis īpatsvars ilgstoši bija samērā augsts un to lielā mērā ietekmējusi pastāvīga jaunākā un vidējā vecuma darbaspējīgo citu republiku iedzīvotāju ieplūde līdz 1990.gadam, kad tika uzsākta cīņa pret stihisko migrāciju, pieņemot migrācijas ierobežošanas lēmumu. Pēdējos gados darbaspējas vecuma iedzīvotāju īpatsvars pazeminājies. 1991.gadā tas sastādīja 56,2% [7]. Sakarā ar to, ka darbaspējas vecuma iedzīvotāju skaits turpināja samazināties, bet bērnu un pusaudžu skaits uz 1000 darbaspējas vecuma iedzīvotājiem ir vizuālākais republikā, var prognozēt kopējās demogrāfiskās slodzes palielināšanos.

Latgalē iedzīvotāju sastāvs ir krietni vecāks nekā kopumā republikā. Pašlaik darba spējīgie iedzīvotāji pakāpeniski pāries pensijas vecuma grupā un perspektīvā migrācija būtiski neietekmēs vecumsastāvu. Pēdējo gadu dzimstības kritums nevarēs pilnībā aizvietot tos darbaspējas vecuma iedzīvotājus, kuri pāries pensionāru grupā. Kopējā demogrāfiskā slodze būs augsta un tuvosies 1000, t.i. uz 1000 darbaspējas vecuma iedzīvotājiem nosacīti būs ap 1000 bērnu un pensionāru.

Pilsētu iedzīvotāju vecumsastāvā līdzsvarojās bērnu un pirms pensijas vecuma cilvēku īpatsvars. Tas var nodrošināt kaut nelielu iedzīvotāju skaita pieaugumu. Bet liels iedzīvotāju skaits 45-60 gadu

vecumgrupā liecina, ka tuvākā nākotnē pensijas vecuma pilsētnieku skaits pieaugs. Pēc pašreizējās dzimstības līmeņa krišanās var prognozēt, ka iedzīvotāju vecumstruktūra var pāriet regresējošā tipā, kas var novest pie straujas depopulācijas, kad neizbēgami notiks absolūta iedzīvotāju skaita samazināšanās.

NOBEIGUMS

Demogrāfiskā situācija Latgalē ir ļoti sarežģīta. Pēdējā laikā fakti un dati par iedzīvotājiem liecina par to, ka 90.gados, neskatoties uz pieņemtajiem mēriem un veiktajiem pasākumiem, tajā skaitā arī "Latgales programmā", Daugavpili, Rēzeknē, lauku rajonos situācija nav būtiski uzlabojusies. Tik lieli zaudējumi demogrāfiskā ziņā, kurus Latgale pārdzīvojuši pēc Otrā pasaules kara, nav kompensējami tik īsā laika periodā.

Jāaptur iedzīvotāju skaita lejupslīde, kaut B.Mežgailis uzskata ka "iedzīvotāju skaita samērā straujas maiņas Latvijas pilsētās nav nekas ārkārtējs" [3]. Dabiskā pieauguma pozitīvus rādītājus nevar atgūt īsā laika periodā, bet, istenojot mērus, iekļautos "Latgales programmā", var panākt, ka reģions nezaudēs tik daudz iedzīvotāju iekšējās migrācijas rezultātā. To var panākt, tikai pilnā apjomā realizējot pasākumus, kuri ieinteresētu citās teritorijās dzīvojošos Latgales iedzīvotājus atgriezties dzimtajā pusē un vietējos iedzīvotājus palikt savā etniskajā teritorijā.

Latvijas Nacionālā
BIBLIOTĒKA

97- 10.348

TABŪLAS

1. tabula.

Dabiskā pieauguma izmaiņas Latgales reģionā, cilv. [5]

Pilsētas, rajoni	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Daugavpils	467	412	86	-75	-475	-1017	-939
Rēzekne	141	77	-37	-104	-283	-350	-327
Balvu raj.	-212	-126	-114	-154	-315	-404	-322
Daugavpils raj.	53	-164	-163	-262	-424	-508	-449
Krāslavas raj.	-25	-173	-129	-204	-302	-483	-477
Ludzas raj.	-193	-273	-261	-352	-495	-627	-619
Preiļu raj.	64	-2	-53	-60	-180	-279	-287
Rēzeknes raj.	-27	-51	-169	-201	-352	-460	-531
Kopā	268	-300	-840	-1412	-2827	-4128	-3951

BIBLIOTĒKA
818.01 - 04

Dabiskā pieauguma dinamika Latgales reģionā
1992.-1994. gados (uz 1000 iedziv.)

	Vispār.dzimst. koef.		Vispār.mirst. koef.		Dabiskā pieaug. koef.	
	1992	1994	1992	1994	1992	1994
Pilsētas, rajoni						
Latvija	12,0	9,5	13,5	16,4	-1,5	-6,9
pilsētu iedziv.	10,6	8,4	12,5	15,6	-1,9	-7,2
lauku iedziv.	15,0	12,1	15,7	18,2	-0,7	-6,1
Daugavpils	11,3	7,5	11,9	15,9	-0,6	-8,4
Rēzekne	10,6	8,0	13,0	16,3	-2,4	-8,0
Balvu raj.	13,4	10,1	18,0	22,4	-4,6	-12,3
pilsētu iedziv.	12,0	8,4	11,8	14,0	0,2	-5,6
lauku iedziv.	14,2	11,1	21,4	27,1	-7,2	-16,0
Daugavpils raj.	11,6	9,2	17,2	20,4	-5,6	-11,2
pilsētu iedziv.	12,4	12,3	16,1	21,9	-3,7	-9,6
lauku iedziv.	11,5	8,8	17,3	20,2	-5,8	-11,4
Krāslavas raj.	12,5	9,5	17,6	21,7	-5,1	-12,2
pilsētu iedziv.	11,7	8,3	11,4	15,5	0,3	-7,2
lauku iedziv.	13,1	10,4	21,5	25,7	-8,4	-15,3
Ludzas raj.	11,2	8,5	19,7	24,0	-8,5	-15,5
pilsētu iedziv.	11,2	7,1	13,4	18,3	-2,2	-11,2
lauku iedziv.	11,1	9,6	24,1	28,2	-13	-18,6
Preiļu raj.	13,9	11,4	15,2	17,7	-1,3	-6,3
pilsētu iedziv.	13,2	11,0	9,8	12,0	3,4	-1,0
lauku iedziv.	14,6	11,7	20,3	23,0	-5,7	-11,3
Rēzeknes raj.	12,7	11,0	17,3	21,8	-4,6	-10,8
pilsētu iedziv.	10,3	8,7	11,4	17,2	-1,1	-8,5
lauku iedziv.	12,9	11,3	18,1	22,4	-5,2	-11,1

3.tabula.

Dabiskā pieauguma etniskā diferenciācija Latgales reģionā
1992.-1994. gados, cilvē.

Tautība	Gads	Pilsētas, rajoni								
		Latvija	Daugavpils	Rēzekne	Balvu raj.	Daugavp. raj.	Krāsl. raj.	Luždas raj.	Preiļu raj.	Rēzeknes raj.
Latvieši	1992	584	19	-21	-86	-111	-97	-216	-70	-130
	1994	6954	-86	-97	-295	-122	-218	-334	-202	-271
Krievi	1992	-2533	-55	-61	-82	-106	-2	-108	16	-70
	1994	-6628	-596	-196	-111	-243	-91	-225	-75	-174
Baltkr.	1992	-323	-1	-6	3	-5	-94	-28	-2	7
	1994	-1149	-129	-14	-1	-39	-133	-38	-2	-2
Ukraiņi	1992	274	14	4	8	21	11	8	0	4
	1994	313	20	5	-3	-6	-4	-2	4	-1
Poļi	1992	-454	46	-6	0	-60	-29	-6	-12	-13
	1994	-757	129	27	-1	-81	-34	-15	-5	-13
Lietuv.	1992	-48	3	-2	0	8	1	0	0	-1
	1994	-351	-10	0	1	-15	-4	-2	-2	1
Ebreji	1992	-307	14	-2	-1	-1	-3	0	-1	0
	1994	-266	8	-5	0	0	-1	-4	0	0
Čigāni	1992	81	1	0	4	6	4	0	10	2
	1994	60	0	-1	-1	3	3	1	5	0
Citi	1992	46	10	0	0	2	5	-2	1	0
	1994	-1143	44	-5	0	-5	-1	-8	-4	0

4.tabula.

1992. un 1994. gada mirušo skaits pa nāves cēloņiem,
procentos pret mirušo kopskaitu*.

Pilsētas, rajoni	Gads	Nāves cēloņi			
		Asins- rites sist. slimības	Jaun- veido- jumi	Nelai- mes ga- dījumi, traumas	No tiem pašnāvi- bas
Daugavpils	1992	56,0	16,0	12,0	18,0
	1994	52,5	14,9	16,2	20
Rēzekne	1992	52,0	17,0	13,0	27,0
	1994	52,0	13,0	14,0	11,4
Balvu raj.	1992	41,0	11,0	12,0	30,0
	1994	46,8	9,0	12,1	21,3
Daugavpils raj.	1992	62,0	12,0	10,0	35,0
	1994	65,0	11,4	12,2	25,7
Krāslavas raj.	1992	45,0	11,0	13,0	28,0
	1994	39,0	13,4	13,3	13,0
Ludzas raj.	1992	56,0	11,0	11,0	31,0
	1994	55,6	9,6	15,3	17,6
Preiļu raj.	1992	54,0	14,0	10,0	26,0
	1994	56,6	10,8	13,7	29,0
Rēzeknes raj.	1992	60,0	14,0	28,0	25,0
	1994	62,3	10,0	15,5	16,7

* Tabulā netika uzskaitīti pārējie nāves cēloņi, piemēram, nāve no infekcijām, elpošanas orgānu slimībām u.c., kuru īpatsvars mirušo kopskaitā nav ievērojami liels.

5. tabula.

Migrācijas kopējais apgrozījums Latgales reģionā
1991.-1995.gados

(migrācijas pieaugums (+), samazinājums (-), cilv.)

Pilsētas, rajoni	1991	1992	1993	1994	1995
Daugavpils	53	-2317	-2438	-805	-683
Rēzekne	46	-373	18	100	-34
Balvu raj.	68	-138	30	120	-10
Daugavpils raj.	100	20	-359	329	398
Krāslavas raj.	22	-396	-77	-119	-71
Ludzas raj.	49	-211	58	8	25
Preiļu raj.	-214	-503	-452	-212	-280
Rēzeknes raj.	66	56	283	260	309
Kopā	-184	3862	-2937	319	-346

6 tabula.

Migrācijas apgrozījums pa migrācijas plūsmām
Latgales reģionā 1992.-1995.gados, cilv. [6]

Pilsētas, rajoni	Iekšējā migrācija (migrācijas saldo +, -)		Starpvalstu migrācija (migrācijas saldo +, -)	
	1992	1995	1992	1995
Daugavpils	460	328	-1857	-355
Rēzekne	105	20	268	-14
Balvu raj.	247	52	385	-62
Daugavpils raj.	849	534	829	-136
Krāslavas raj.	287	1	683	-72
Ludzas raj.	282	42	493	-17
Preiļu raj.	72	-250	575	-30
Rēzeknes raj.	455	330	-399	-21

Latgales reģiona iedzīvotāju nacionālā sastāva izmaiņas
migrācijas ietekmē 1992.-1995.gados
(migrācijas saldo +, -), cilvēki

Pilsētas, rajoni	T a u t i b a										
	lat- vieši	krie- vi	ukrai- ņi	balt- krie- vi	ebre- ji	lietu- vieši	poļi	či- gā- ņi	igau- ņi	vā- cie- ši	citi
Latvija											
1992	43	-27332	-7531	-7070	-1221	-495	-848	-50	-46	-315	2066
1995	472	-7158	-1419	-927	-695	-161	-100	11	-12	219	339
Daugavpils											
1992	13	-1168	-194	-533	-101	-15	-215	-17	-2	26	-59
1995	19	-472	-48	-87	-20	14	-51	-4	-1	-1	-4
Rēzekne											
1992	5	-258	-33	-39	-15	-	-12	-5	-1	-1	-14
1995	54	-71	-1	-4	1	-3	-18	-1	2	1	4
Balvu raj.											
1992	205	-236	51	-22	-4	1	-4	-1	-1	5	-20
1995	37	-57	1	8	2	-2	4	1	-	3	-1
Daugavpils raj.											
1992	301	-46	91	-151	-4	-12	74	-11	-1	1	-40
1995	107	196	1	14	-5	13	70	-	1	1	-
Krāslavas raj.											
1992	125	-211	-52	-180	-2	-6	-30	-6	1	5	30
1995	-25	-	8	-8	2	2	-9	6	-1	5	21
Ludzas raj.											
1992	149	-211	54	-66	-6	3	6	-1	-2	3	-26
1995	25	2	-2	7	-3	-1	1	1	1	1	5
Preiļu raj.											
1992	48	-323	-52	-126	-1	-6	-17	-4	-	6	-16
1995	-173	-78	-6	-7	-1	1	-7	-1	-	2	-6
Rēzeknes raj.											
1992	184	-53	-14	-39	-1	-14	-2	-3	-	6	-4
1995	171	153	-12	-8	-2	-3	9	-2	-	-1	4

Kopējās iedzīvotāju skaita izmaiņas
Latgales reģionā 1991. - 1995. gados, cīlv.

8. tabula.

Pilsētas, raioni	1991		1992		1993		1994		1995		Saldo (+,-) 1991.- 1995. (cīlv.)	Pro- cen- tos (+,-)		
	iedz. kop- skats	dab. pie- aug.	migr. pie- aug.	dab. pie- aug.	migr. pie- aug.	dab. pie- aug.	migr. pie- aug.	iedz. kop- skats	dab. pie- aug.	migr. pie- aug.				
Daugavpils	127246	86	-53	75	-2317	-475	-2438	-1017	-805	119941	-939	-683	-7905	-6.2
Rezekne	43156	-37	-46	-104	-373	-283	18	-350	100	41901	-327	-34	-1255	-2.9
Balvu raj.	33634	-114	68	-154	-138	-315	30	-404	120	32549	-322	-10	-1085	-3.2
Daugavpils raj.	46392	-163	100	-262	20	-424	-359	-508	329	45100	-449	396	-1292	-2.8
Kraslavas raj.	41170	-129	22	-204	-396	-302	-77	-483	-119	39164	-477	-71	-2006	-4.9
Ludzas raj.	41959	-261	49	-352	-211	-495	58	-627	8	39831	-619	25	-2521	-6.0
Priekule raj.	43609	-53	-214	-60	-503	-180	-452	-279	-212	43372	-287	-280	-1953	-4.3
Rezeknes raj.	43134	-169	-66	-201	56	-352	283	-460	260	42374	-531	309	-760	-1.8

ATSAUCES

1. Nacionālā politika Baltijas valstīs. Latvijas ZA filozofijas un socioloģijas institūts. - R.: 1995. - 224.lpp.

2. Turpat.

3. Pielikums Latvijas statistikas ikmēneša biļetenam. - Nr 8/1996. - 1.lpp.

4. Skat.tuvāk: P.Zvidriņš, J.Vanovska. latvieši: Statistiski demogrāfiskais portretējums. - R.: 1992. - 113.-114.lpp.

5. Tabulās izmantoti šādi avoti:

- 1990., 1991.gada rādītāji: Iedzīvotāju dabiskā kustība un migrācija Latvijas republikā 1991.gadā. - R.: 1992;

- 1992.gada rādītāji: Iedzīvotāju statistikas gadagrāmata. - R.: 1993;

- 1993., 1994.gada rādītāji: Latvijas demogrāfijas gadagrāmata. 1993, 1995. R.: 1994, 1995;

- 1995.gada rādītāji: Latvijasvalsts statistikas komiteja. Iedzīvotāju statistikas daļa. Raksts Nr 02-11-110 no 16.07.96, raksts Nr 02-11-59 no 15.05.95. Pielikums Latvijas statistikas ikmēneša biļetenam Nr 8/196. Latvijas demogrāfijas gadagrāmata 1996. - R.: 1996.

6. 1995.gada aprēķini izdarīti pēc avota: Latvijas demogrāfijas gadagrāmata 1996. - R.: 1996. - 122.-124.lpp.

7. Iedzīvotāju dabiskā kustība un migrācija Latvijas Republikā 1990.gadā. - R.: 1991. - 19.lpp.

8. B.Mežgalis, V.Trostina, J.Katkovska. Latgales demogrāfiskā situācija un pasākumi tās uzlabošanai. Latvijas statistikas institūts. - R.: 1991.

ATSĀKES

1. Nacionālā politika Baltijas valstīs Latvijas Tautsaimniecības un sociālās izstrādes - R.: 1997. 254 lpp.
2. Tauts.
3. Pētījums Latvijas statistikas izstrādes jomā. 1997. gada pārskats. 1 lpp.
4. Skatīt: R. Zvidriņš, J. Vanovska, Latvijas statistikas demogrāfiskais portretējums - R.: 1992. 113-114 lpp.
5. Tabulu izstrāde šādā veidā:
- 1990, 1991. gada rādītāji: Iedzīvotāju dabiskā kustība un migrācija Latvijas Republikā 1991. gada - R.: 1992.
- 1992. gada rādītāji: Iedzīvotāju statistikas gadatēvums - R.: 1993.
- 1993, 1994. gada rādītāji: Latvijas demogrāfiskais gadatēvums 1993, 1994. R.: 1994, 1995.
- 1995. gada rādītāji: Latvijas valsts statistikas komisija, Iedzīvotāju statistikas dati. Raksts Nr. 02-11-140 no 19.07.95. Raksts Nr. 02-11-50 no 12.05.95. Pētījums Latvijas statistikas komitejas jomā. 1996. R.: 1996.
- 1995. gada rādītāji: Iedzīvotāju statistikas demogrāfijas gadatēvums 1995. R.: 1996. 152-154 lpp.
6. 1995. gada rādītāji: Iedzīvotāju statistikas demogrāfijas gadatēvums 1995. R.: 1996. 152-154 lpp.
7. Iedzīvotāju dabiskā kustība un migrācija Latvijas Republikā 1990. gada - R.: 1991. 19 lpp.
8. Mēģinājumi, V. Iršins, J. Kalkovska, Latvijas demogrāfiskā statistika un pasākumi izstrādes jomā: Latvijas statistikas izstrāde R.: 1991.

R. 1991	1990			1991		1991-1990 (%)	1991-1990 (%)
	absol.	relat.	absol.	relat.			
10000	980	9.8	1000	10.0	20	2.0	
20000	1960	9.8	2000	10.0	40	4.0	
30000	2920	9.7	2960	9.9	40	4.0	
40000	3880	9.7	3920	9.8	40	4.0	
50000	4840	9.7	4880	9.8	40	4.0	
60000	5800	9.7	5840	9.8	40	4.0	

LATVIJAS NACIONĀLAJĀ BIBLIOTĒKA

0304022868

O. Reičiņa. Latvijas reģiona iedzīvotāju skaita izmaiņu demogrāfiskais
raksturojums (90. gados) - Daugavpils, DPU izdevniecība "Sauls", 1997.
58 lpp.

Redaktore - I. Vānaga
Datortehniskais - V. H. Jostovs
Mākslība - V. Šaleniņa

Datorizācija. Pārskats (pētījums) 2.01.97.
Izdevniecības nosaukums: "Sauls". Nr. 2-0197.
Formāts 60x84 mm, 1,8 izdevums, 1,3 izdevums I.
Pasūtītājam Nr. 24. Mēģenis 110 eks.
Izdevniecība DPU izdevniecība "Sauls".
Daugavpils, Saules ielā 13. 1997. g.

O.Peipiņa. Latgales reģiona iedzīvotāju skaita izmaiņu demogrāfiskais raksturojums (90.gados).- Daugavpils, DPU izdevniecība "Saule", 1997.- 28 lpp.

Redaktore - I.Vanaga
Datorsalikums - V.HJestovs
Makets - V.Salieniece

Datorsalikums. Parakstīts iespiešanai 2.03.97.
Izdevējdarbības reģistr. apliec. Nr. 2-0197.
Formāts 60x84/16, 1,8 iespiedl., 1,3 izdevn. l.
Pasūtījuma Nr. 24 Metiens 110 eks.
Iespiests DPU izdevniecībā "Saule" -
Daugavpili, Saules ielā 1/3. 1997.g.

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTEKA

0304022868

OBLIGĀTAIS
EKSEMPĻĀRS

Ls. 0.30

979
L 65

